

HET EERSTE REUSACHTIGE RIJK

Tegen het einde van de Föenicische tijd van zeeheerschappij, terwijl de Grieken een steeds belangrijker rol in de wereld rondom de Middellandse Zee gingen spelen, nam in westelijk Azië een nieuw rijk vaste vorm aan. De opbouw van dit rijk begon pas omstreeks 600 vóór Christus en reeds lang vóór 300 vóór Christus was het gehele rijk ineengestort. Maar intussen was het Perzische Rijk de eerste werkelijk reusachtige staat geworden, die de wereld ooit had gekend.

Het verhaal begint met koning Cyrus de Grote, die van ongeveer 588 tot 529 vóór Christus regeerde. Toen Cyrus de Perzische troon besteeg was het oude koninkrijk Medië, ten noordoosten van Perzië, reeds zwak. De legers van Cyrus veroverden snel Ecbatana, de oude hoofdstad van de Meden, en onderwierpen heel Medië, dat zich tot aan de zuidelijke oevers van de Kaspische Zee uitstreckte. Later begon koning Cröesus van Lydië (in Klein-Azië), die geloofde dat de goden hem een grote overwinning hadden beloofd, een oorlog tegen de Perzische legers. Cyrus bewees echter, dat niet Cröesus maar hij de sterkste was. Door deze overwinning kon hij de Lydische hoofdstad, Sardis (S1), en andere steden van Klein-Azië bij zijn koninkrijk voegen. In andere veldtochten overwon Cyrus de Föeniciërs en het volk van Babylon (B). In het Oude Testament wordt het verhaal verteld van Belshazzar, de laatste koning van Babylon.

Cyrus veroverde niet alleen, hij wist ook hoe hij een rijk bijeen moest houden. Hij bemoeide zich zelden met het recht van de overwonnen volkeren om hun eigen godsdienst te behouden, hun eigen goden te aanbidden en om hun eigen gewoonten te volgen.

Cambyzes, zoon en opvolger van Cyrus, bezat deze wijsheid niet. Na oorlog tegen Egypte te hebben gevoerd, waarbij hij hun hoofdstad Memphis innam, plunderde hij koninklijke graven en ontheiligde de mummies van de koninklijke doden, waardoor hij onder de pas overwonnen bevolking grote haat verwekte.

Gedurende een tijd heerste onrust in het rijk. Toen, in 521, kwam Darius, die als de grote wetgever beroemd werd, aan de macht. Hij herstelde eerst de

vrede binnen het rijk, waarna hij nieuwe veroveringstochten ondernam. Onder Darius bereikte het Perzische Rijk zijn grootste uitbreiding. De kaart hiernaast toont aan, hoe uitgestrekt het wel was. Het raakte in het oosten aan de Indus (I) en in het westen aan de Donau (D); naar het noorden toe bereikte het de Oxus (O) en het Aralmeer; naar het zuiden verliep het ver langs de Nijlvallei. De wieg van alle beschaving, het gebied van de rivieren Tigris (T) en Eufrat (E), lag er middenin. Het beheerste de oostkust van de Middellandse Zee, het grootste stuk van de Perzische Golf (P) en de vruchtbare streken, die het dichtste bij de Rode Zee (R) gelegen waren.

Darius stichtte een nieuwe Perzische hoofdstad, Persepolis (P2), ongeveer driehonderd twintig kilometer zuidoostelijk van de oude hoofdstad, Susa (S). Daar bouwde hij prachtige paleizen, waarin zijn hele hofhouding kon leven, verder nog huizen voor zijn wachters, beampten en voor de duizenden dienaars en slaven. Dezelfde Darius beval de aanleg van een ongeveer tweeduizend kilometer lange weg, die Susa met Sardis verbond.

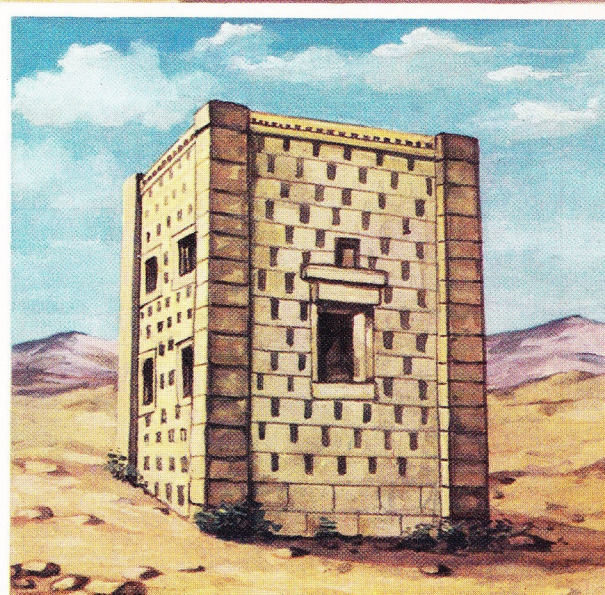
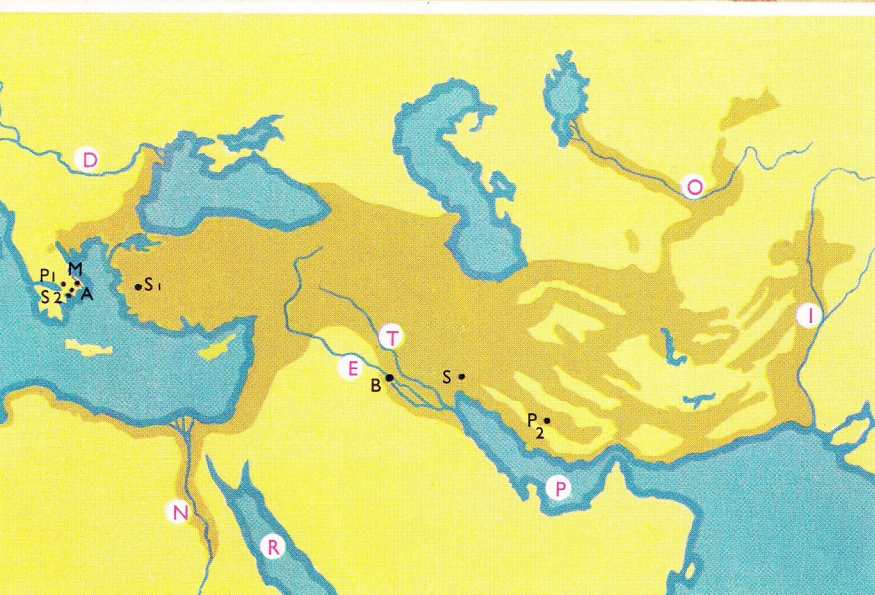
Waarschijnlijk beging Darius zijn grootste vergissing, toen hij de griekssprekende staten aan de Middellandse Zee trachtte te veroveren. Hij onderschatte hun vermogen, zich tot eigen verdediging te verenigen en hij onderschatte eveneens hun wil om te overwinnen. Tijdens de slag bij Marathon (M) werd hem een vernietigende nederlaag toegebracht.

Xerxes, de zoon van Darius, die van 485 tot 464 vóór Christus regeerde, was een bekwaam aanvoerder, maar hij herhaalde de fout van zijn vader, door de Grieken en hun bondgenoten te onderschatten. In 480 vóór Christus versloeg hij de Spartanen te Thermopylae, maar in hetzelfde jaar leed hij een rampzalige nederlaag tijdens de slag bij Salamis (S2), één van de meest beslissende zeeslagen van alle tijden, en tijdens de slag bij Plataea (P1), nabij Athene (A).

Van toen af begon het Perzische Rijk te verzwakken, voornamelijk als gevolg van binnenlandse opstanden. Maar het bleef een macht, waarmee men rekening moest houden, tot de legers van Alexander de Grote anderhalve eeuw later het rijk binnenvielen en veroverden.

Boven: Een Perzische koning ontvangt een bode. De bas-reliëfs tonen een rij lijfwachten en mensen, die hun hulde komen betonen.

Onder links: Uitbreiding van het Perzische Rijk. **Onder rechts:** Perzische wachttorens.

Un rêve de royauté universelle

A l'époque où les Assyriens et les Néo-Babyloniens voyaient décliner leur puissance en Mésopotamie, au VIIe et au VIe siècle avant J.-C., deux peuples s'éveillaient lentement à la civilisation : ce sont les Mèdes et les Perses.

En réalité ces deux peuples, d'origine aryenne, étaient déjà installés dès le IIe millénaire, l'un au sud-ouest de la mer Caspienne, l'autre le long du golfe Persique, mais leur situation en marge de l'Asie occidentale, à l'avant-plan du plateau de l'Iran, les tint longtemps en dehors des grands courants de la civilisation.

Ils devaient prendre une soudaine revanche. Au VIIe siècle, les Mèdes font leur unité politique et imposent leur autorité à la Perse. En 612, Cyaxare, roi des Mèdes, contribue à la ruine de Ninive et, avec son comparse babylonien, dépèce l'empire assyrien. Malheureusement pour lui, 60 ans plus tard, Cyrus, un chef perse de la tribu des Achéménides, renverse la dynastie mède et s'empare du pouvoir au profit des Perses (550).

Dès lors, le premier noyau de l'empire perse est constitué; il ne cessera pas de s'accroître jusqu'à la démesure pendant plus d'un demi-siècle. Cyrus conquiert la Lydie (546), reculant ses frontières jusqu'à la mer Egée; il s'empare ensuite de tout l'empire babylonien, en prenant Babylone (539), et annexe l'Iran oriental. Son fils Cambyse (R. 530-522) entreprend la conquête de l'Égypte. Après lui, Darius (R. 521-485) prend pied à l'est dans la vallée de l'Indus et à l'ouest en Thrace. Certes, une tentative de débarquement en Grèce par le même Darius échoue à Marathon (490). Xerxès ne sera pas plus heureux, puisque

l'invasion de la Grèce par la Thrace et la Macédoine se termine par le double désastre de Salamine (480) et de Platées (479). Ce sont là des échecs cuisants pour l'orgueil du Grand Roi et d'une portée immense pour l'avenir du monde grec, mais vus du côté perse ils se réduisent à la proportion de menus incidents survenus à la frontière de l'empire, qui reste intact et qui le restera jusqu'à la conquête d'Alexandre le Grand (330).

Cyrus ne fut pas seulement un conquérant heureux, mais un politique avisé, qui sut se concilier la sympathie des populations conquises en leur laissant leurs coutumes et leur religion. Ainsi, lorsque Babylone tomba en son pouvoir, il rendit la liberté aux Juifs retenus en captivité depuis le règne de Nabuchodonosor. Sans conteste, son esprit de tolérance fait de Cyrus une des plus belles figures de l'Antiquité.

Quant à Darius, il fut un excellent administrateur. Il partagea son immense empire en satrapies. Le satrape avait la gestion civile et financière de sa province, mais comme il détenait un pouvoir redoutable, Darius lui adjoignit un secrétaire royal, chargé des communications avec le palais, et un général, qui commandait les troupes. En outre, des inspecteurs itinérants, « les yeux et les oreilles du roi », survenaient à l'improviste et réprimaient les tentatives de révolte. Le problème des distances fut résolu par un réseau de routes, telle la voie royale de Suse à Sardes.

En haut : un roi perse reçoit un messager. Bas-reliefs représentant une longue rangée de gardes du corps.

En bas : carte de l'empire perse.

P₂ = Persépolis. S = Suse. B = Babylone. S₁ = Sardes. M = Marathon. A = Athènes. S₂ = Salamine. P₁ = Platées. O = Oxus. I = Indus. P = Golfe Persique. T = Tigre. E = Euphrate. R = Mer Rouge. N = Nil. D = Danube.

A droite : une tour de guet, spécimen d'architecture militaire perse.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.